

Gaza har også en særlig dansk historie
Verdens øjne er atter rettet mod Gaza. Området har særlig betydning for Danmark, som i perioden fra 1956 og 10 år frem havde udstationeret godt 12.000 soldater i regionen

Jes Fabricius Møller

I 10 år havde Danmark soldater udstationeret i Gaza, og i 1962 besøgte den daværende prinsesse Margrethe de danske FN-soldater i området.

Ved afslutningen af den krig, som blev ført mellem den nyoprettede stat Israel og dens naboer i 1949, blev det tidligere britiske mandatområde Palæstina delt, således at det, vi i dag kender som Vestbredden, kom under jordansk kontrol, mens Egypten besatte det sydvestligste hjørne af mandatområdet, i dag kendt som Gazastriben.

Under Suez-krisen i 1956 udbrød der fornyede kampe mellem Egypten og Israel, der trængte dybt ind på egyptisk territorium. Vedtog FN's generalforsamling den 7. november samme år oprettelsen af United Nations Emergency Force (UNEF), organisationens første fredsbevarende mission.

FN havde ganske vist allerede i 1948 oprettet United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO) med hovedkvarter i Jerusalem. Den var i 1953 og 1954 under ledelse af den danske generalmajor Vagn Bennike. UNTSO havde og har ingen militære styrker at råde over, kun ubevæbnede observatører. En af dem, den danske officer og radiotelegrafist Svend Rasmussen, blev dræbt af en landmine under patrulje i Gaza i sommeren 1956.

Med skabelsen af UNEF skete der noget afgørende nyt. Kristeligt Dagblad skrev på lederplads den 14. november 1956:

"Oprettelsen af afsendelsen af De Forenede Nationers styrke er en verdenshistorisk begivenhed; og de danske troppers deltagelse deri er en sag, der vil gå ind i Danmarks historie og komme til at stå som skelsættende i vort lands forhold til de store mellemfolkelige problemer."

Den 15. november 1956 landede de første 41 danske menige og befalingsmænd sammen med fire officerer i Egypten, kun kort tid før ankomsten af 50 nordmænd. Danskerne og nordmændene kom til at fungere sammen i en bataljon, kaldet DANOR, og var blandt de første bidrag til en styrke, der på sit højeste omfattede 6000 mand, der stod skiftevis under canadisk, brasiliansk og indisk kommando.

Styrkens første opgave var at overvåge den israelske tilbagetrækning fra Sinai. I marts 1957 havde Israel trukket sig helt tilbage til våbenstilstandslinjen af 1949, og opgaven blev nu at forhindre

udbruddet af en ny konflikt. Israel tillod ikke FN-tropperne at patruljere på israelsk jord, så UNEF måtte operere fra den egyptiske side. UNEF fungerede i princippet på hele strækningen fra Sharm-el-Sheik ved Det røde Hav til Gaza by ved Middelhavet, men aktiviteterne var fokuseret i Gazastriben, der var under egyptisk kontrol.

Den 16. maj 1967 anmodede Egypten UNEF om at forlade landet. På det tidspunkt var der ingen danske eller norske soldater i Gaza - de havde haft turnus året før. Men inden evakueringen kunne fuldendes, brød Seksdageskrigen ud. Israel invaderede Sinai, hvorved adskillige tjenestegørende i UNEF blev dræbt.

Året efter blev organisationen De blå Baretter oprettet for veteraner fra den danske indsats i Gaza. Organisationen skønner, at i alt 12.000 mand nåede at blive udsendt. Kun FN-missionen på Cypern har set et større dansk bidrag. Tallet er omfattet af en vis usikkerhed, og det samme er antallet af tab.

Officielt er der ingen. Men som en af veteranerne, historiker Uffe Østergård, skrev i en klumme her i avisen i 2017 om den danske indsats i Gaza, så fik de unge soldater ved ankomsten besked på ikke at træde på miner. Hvis de gjorde, ville det blive registreret som en trafikulykke. Det skulle med andre ord gerne se lidt fredeligere ud, end det faktisk var.

Historisk set skrives på skift af Jes Fabricius Møller, lektor ved Saxo-instituttet.

Venligst "sakset" fra Kristeligt Dagblad 4. april 2024